

Společný dokument

Příručka pro justiční odborníky v oblasti mezinárodní spolupráce v trestních věcech

Evropská justiční síť a Eurojust

Co pro Vás můžeme udělat?

Úvod

Cílem této příručky je informovat justiční pracovníky členských států o službách a podpoře, které mohou poskytnout Evropská justiční síť a Eurojust.

Příručka má pomoci justičním pracovníkům při posouzení, zda by se konkrétním případem měla zabývat Evropská justiční síť nebo Eurojust. Zároveň má zaručit, aby se jak Evropská justiční síť, tak Eurojust, zabývaly případy náležejícími do jejich kompetence efektivně a účinně a aby nedocházelo k duplicitám práce.

I. Co je Evropská justiční síť?

Evropská justiční síť představuje síť více než 350 kontaktních bodů v 28 členských státech, které napomáhají při usnadnění mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.

Kontaktními body (osobami) jsou státní zástupci, soudci, nebo jiní úředníci, kteří se každodenně zabývají případy souvisejícími s mezinárodní justiční spoluprací. Kontaktní body jsou jmenovány ústředním orgánem nebo jiným příslušným orgánem každého členského státu odpovědným za mezinárodní spolupráci, a to jak všeobecně, tak pro jednotlivé druhy závažné trestné činnosti, jako je organizovaný zločin, korupce, obchodování s drogami a terorismus.

Prostřednictvím kontaktních bodů navázala Evropská justiční síť rovněž úzké vztahy s ostatními justičními sítěmi i s dalšími státy, které nejsou členy Evropské unie. Kontaktní body Evropské justiční sítě tak mohou intervenovat v podstatě celosvětově.

Administrativní zázemí Evropské justiční sítě poskytuje Sekretariát Evropské justiční sítě, který sídlí v Haagu. Aby byla zajištěna úzká spolupráce mezi Evropskou justiční sítí a Eurojustem, jsou pracovníci Sekretariátu zaměstnanci Eurojustu, ale svojí činnost vykonává Sekretariát samostatně. Sekretariát zodpovídá mimo jiné za podporu kontaktních bodů při plnění jejich úkolů, řízení, správu a aktualizaci internetových stránek, provozuschopnost elektronických nástrojů a za celkovou administrativu Evropské justiční sítě.

Více podrobných informací o Sekretariátu Evropské justiční sítě můžete nalézt na webu http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Secretariat.aspx, nebo dotazem u Sekretariátu na e-mailové adrese ejn@eurojust.europa.eu.

Internetové stránky Evropské justiční sítě

Webové stránky Evropské justiční sítě byly vytvořeny na podporu odborníků zabývajících se mezinárodní spoluprací. Naleznete na nich obecné informace o justiční spolupráci mezi členskými státy Evropské unie, kandidátskými státy a státy přidruženými k Evropské justiční

síti. Při mezinárodní spolupráci můžete využít elektronické nástroje (viz níže pod *“Usnadnění justiční spolupráce”*). Kromě toho se na webu Evropské justiční sítě nachází také sekce věnovaná spolupráci s třetími státy a jinými justičními sítěmi. Kontaktní body Evropské justiční sítě mají přístup k množství kontaktů mimo Evropskou unii. (viz <https://www.ejnforum.eu/cp/network-atlas>).

Hlavní části webových stránek Evropské justiční sítě jsou přeloženy do oficiálních jazyků Evropské unie. Pokud na stránkách nenaleznete požadované informace, můžete požádat o pomoc kontaktní bod Evropské justiční sítě ve vaší zemi.

Co pro vás může udělat Evropská justiční síť?

Pokud potřebujete pomoc Evropské justiční sítě, můžete se obrátit na kontaktní bod ve Vašem státě nebo na kontaktní bod ve státě, kterého se případ týká. Seznam kontaktních bodů Evropské justiční sítě je na webu Evropské justiční sítě chráněn heslem, ale je přístupný pro kontaktní bod ve vašem členském státě. Nejlepším způsobem, jak požádat o zprostředkování kontaktu Evropskou justiční sítí v jiné členské zemi, je směřovat požadavek na kontaktní bod Evropské justiční sítě ve vaší zemi.

Evropskou justiční síť můžete využít pro tyto účely:

- **Usnadnění justiční spolupráce**

Pokud se potřebujete dozvědět, jak získat pomoc z jiného členského státu, můžete se obrátit na kontaktní bod ve vašem členském státě nebo použít příslušnou část webových stránek Evropské justiční sítě v těchto případech:

- při podání návrhu žádosti o mezinárodní justiční spolupráci¹ (evropský vyšetřovací příkaz, vzájemná žádost o právní pomoc, evropský zatýkácí rozkaz, zajišťovací příkaz, atd.):

- ke zjištění orgánu příslušného v cizině k vyřízení žádosti o mezinárodní justiční spolupráci. K tomuto účelu a k získání doručovací adresy, e-mailové adresy a telefonního čísla může být použit *„Atlas”* – elektronický nástroj dostupný na webových stránkách Evropské justiční sítě;
- k opatření podrobnějších informací o právních požadavcích stanovených zákony dožádaného státu nebo k projednání speciálních formálních náležitostí při provedení žádosti. Elektronické nástroje *„Finches belges”* obsahují stručné právní a praktické informace o příslušných nástrojích justiční spolupráce. Nástroje *„Compendium”* nabízejí možnost vytvořit elektronickou podobu žádosti;

¹ v tomto dokumentu je pojmem *„žádost o mezinárodní justiční spolupráci”* myšlena jednak tradiční žádost o mezinárodní justiční spolupráci, jednak rozhodnutí založené na principu vzájemného uznání, jako evropský zatýkácí rozkaz a evropský vyšetřovací příkaz

- k získání právních a praktických informací o právních nástrojích Evropské unie, které máte v úmyslu využít, například v jakém rozsahu byl konkrétní instrument implementován v členském státě (status implementace), prohlášení, poznámky, příručky, zprávy, atd. Každý právní instrument má na webových stránkách Evropské justiční sítě vlastní sekci - pod označením „*The Judicial Library*” (právní knihovna) - obsahující takový druh informací;
- v průběhu vyřizování žádosti o mezinárodní justiční spolupráci za účelem výměny doplňujících informací potřebných k vyřízení žádosti,
- v případě průtahů či nevyhovění žádosti o právní pomoc lze kontaktovat prostřednictvím kontaktních bodů příslušný orgán dožádaného státu za účelem urychlení vyřízení žádosti,
- pokud potřebujete získat informaci cestou mezinárodní justiční spolupráce v urgentních případech.

- **Usnadnění výměny informací mezi příslušnými justičními orgány**

Kontaktní body Evropské justiční sítě jsou jakožto aktivní státní zástupci či soudci schopny rychle a neformálně sdílet informace týkající se probíhajícího přípravného řízení nebo řízení před soudem, jejich výsledků, zadržených osob, délky zadržení a soudních rozhodnutí. Díky takovéto výměně informací je někdy možné vyhnout se formální žádosti o právní pomoc.

Pokud potřebujete takové informace v rámci trestních řízení, obzvláště v urgentních případech a za předpokladu, že vaše legislativa takový způsob dotazování povoluje, obraťte se na kontaktní bod Evropské justiční sítě, sdělte, proč takové informace potřebujete a poskytněte stručný popis vašeho případu. Informujte příslušný kontaktní bod, že se na tento obracíte z titulu jeho působení v Evropské justiční síti.

II. Co je Eurojust?

Eurojust je Jednotka Evropské unie pro justiční spolupráci, která byla založena v roce 2002 na podporu a posílení koordinace a spolupráce mezi příslušnými orgány činnými v trestním řízení zodpovědnými za trestní stíhání závažné přeshraniční trestné činnosti, především organizované, jako jsou podvody, obchodování s drogami, závažná majetková trestná činnost, obchodování s lidmi a terorismus.

Eurojust sídlí v Haagu. Je tvořen zejména kolegiem státních zástupců vyslaných ze všech členských států, je vnitřně členěn na národní zastoupení a podporován administrativním aparátem. Eurojust rovněž hostí styčné státní zástupce z Norska, USA, Švýcarska a Černé Hory.

Eurojust podporuje příslušné orgány činné v trestním řízení operativně (např. organizuje koordinační schůzky a koordinační centra) a současně také sdílením poznatků a zkušeností (např. *Pokyny pro rozhodování o tom, v rámci které jurisdikce by mělo být vedeno trestní stíhání*, <http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/operational/Pages/Guidelines-on-jurisdiction.aspx>,

nebo *Zpráva o trestním stíhání ve věcech obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování*, http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Casework/Report%20on%20prosecuting%20THB%20for%20the%20purpose%20of%20labour%20exploitation%20%28Dec.%202015%29/2015-12_Report-on-prosecuting-THB-labour-exploitation_EN.pdf).

Co pro vás může Eurojust udělat?

Pokud potřebujete pomoc Eurojustu, kontaktujte své národní zastoupení u Eurojustu. Další informace můžete zjistit nahlédnutím na webové stránky

<http://eurojust.europa.eu/Practitioners/Pages/contact-info-for-practitioners.aspx>

Eurojust můžete využít pro tyto účely:

- **Koordinace trestního řízení**

V případě, že je třeba zkoordinovat vyšetřování ve dvou či více členských státech, může Eurojust pomoci při výměně informací podstatných pro konkrétní případ. Eurojust rovněž pomůže určit, zda by členské státy měly pokračovat ve vedení paralelních řízení, nebo zda by měly soustředit trestní řízení v jednom či více členských státech. Eurojust také usnadňuje diskuzi dotčených národních orgánů o tom, zda, kdy a kde provádět společné realizace nebo vést trestní stíhání.

- **Organizace a podpora koordinačních schůzek a koordinačních center**

Eurojust může zařídit koordinační schůzky v Haagu mezi příslušnými národními orgány z různých členských států a ze třetích zemí. Koordinačních schůzek se v některých případech zúčastní i zástupci Europolu a OLAFu.

Koordinační schůzky za účasti příslušných orgánů činných v trestním řízení umožňují praktickou výměnu informací týkající se souvisejících vyšetřování a plánování společného postupu. Eurojust standardně zajišťuje simultánní překlad během těchto schůzek. Koordinační schůzky rovněž slouží jako prevence kompetenčních sporů nebo pro koordinaci jakýchkoliv otázek souvisejících s trestními řízeními.

Eurojust hradí náklady na ubytování a cestovní náklady dvěma zástupcům z každé dotčené země.

Eurojust také organizuje koordinační centra, jejichž cílem je podpora a koordinace společných realizací (často domluvených během koordinačních schůzek) tak, aby mohly proběhnout současně v různých členských zemích a třetích státech. Koordinační centra zajišťují okamžitý přenos informací mezi příslušnými orgány během realizací (např. provádění domovních prohlídek) a následnou koordinaci úkonů. Koordinační centra rovněž umožňují řešení možných otázek vzniklých v průběhu výkonu evropských zatýkacích rozkazů, či úkonů souvisejících s vyhledáváním a zajišťováním výnosů z trestné činnosti.

- **Prevence a řešení kompetenčních sporů**

Za účelem prevence a řešení kompetenčních sporů v případě, může být Eurojust požádán o nezávazný názor, ve kterém z dotčených členských států by bylo vhodnější vést vyšetřování nebo podat obžalobu.

- **Podpora společných vyšetřovacích týmů**

Eurojust napomáhá při zakládání, činnosti a hodnocení společných vyšetřovacích týmů (SVT). Může také identifikovat případy vhodné pro založení SVT, poskytnout užitečné právní rady a praktické informace, například o národních legislativách, praktických překážkách a osvědčených postupech, poskytnout pomoc při sepisování návrhu na dohodu o SVT a operačních akčních plánech. Národní členové působící v Eurojustu se mohou, pokud je to vhodné, účastnit činnosti SVT.

Eurojust také finančně podporuje aktivity SVT, pokud jde o náklady na cestovné, ubytování, tlumočení a překlady. Mimo to, Eurojust může zapůjčit vybavení využitelné při činnosti SVT, jako jsou mobilní telefony, kdy hradí také hovorné nebo laptopy.

Podrobnější informace lze nalézt na

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/JITs/Eurojust-JITsFunding/Pages/Eurojust-JITs-funding.aspx>.

- **Koordinace a usnadnění žádosti o právní pomoc do a z třetích států**

Pokud potřebujete asistenci orgánů ze států mimo Evropskou unii, můžete kontaktovat Vaše národní zastoupení u Eurojustu, díky kterým je možné získat asistenci z více než čtyřiceti států.

Eurojust má rovněž uzavřené smlouvy o spolupráci s Norkem, USA, Islandem, Švýcarskem, Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií, Lichtenštejnskem, Moldavskem, Černou Horou a Ukrajinou, díky kterým je možné s těmito státy vyměňovat také osobní údaje.

Podrobnější informace lze nalézt na <http://www.eurojust.europa.eu/doclibrary/Eurojust-framework/Pages/agreements-concluded-by-eurojust.aspx>.

- **Usnadnění justiční spolupráce**

Členové národních zastoupení v Eurojustu Vás mohou podpořit ve složitých případech, urgentních případech nebo v situacích, kdy se jiné způsoby spolupráce nejeví jako adekvátní či vhodné.

Mohou například:

- získat informace o stavu provádění žádostí o právní pomoc, zejména pokud přímý kontakt mezi národními orgány nebyly úspěšné;
- poskytnout pomoc v případech, kdy je třeba žádost o právní pomoc vykonat naléhavě. Zohledněte, však prosím, že pro výměnu informací po policejní linii či pro zpravodajské účely jsou určeny jiné cesty;
- přezkoumat koncepty žádostí o právní pomoc nebo evropských vyšetřovacích příkazů,
- informovat národní orgány o souvisejících trestních řízeních v jiných členských státech.

- **Národní koordinační systém Eurojustu (NKSE)**

Národní koordinační systém Eurojustu zajišťuje spolupráci příslušných vnitrostátních orgánů v oblasti mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech, jako jsou: národní korespondenti pro Eurojust, národní korespondenti pro Eurojust ve věcech terorismu, národní korespondenti Evropské justiční sítě, až tři kontaktní body Evropské justiční sítě a kontaktní body pro společné vyšetřovací týmy a Síť EU pro genocidu. NKSE rovněž usnadňuje plnění úkolů Eurojustu v rámci členských států. NKSE může rovněž pomáhat při určování, zda je pro případ vhodná asistence Eurojustu nebo Evropské justiční sítě.

Další informace můžete zjistit na:

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/objectives-tools/Pages/eurojust-national-coordination-system.aspx>.

III. Závěr

V oblasti přeshraniční spolupráce mají zásadní význam přímé kontakty mezi orgány členských zemí. V případě potřeby Vám mohou poskytnout podporu Evropská justiční síť a Eurojust. Vzhledem k jejich úzké spolupráci bude Vaše žádost zpracována tím nejvhodnějším způsobem.